
Energieffektivisering med 30 % – en fråga om att bryta isen

Hans Lönn

Hans Lönn, civilingenjör, AB Fastighetsanalys
Älgövägen 359, 133 37 Saltsjöbaden
Mobil: 0704 80 63 95

Redan 1989 stod det klart att potentialen för energieffektivisering i stora byggnader var så hög som 30 %. Detta kan utläsas ur två forskningsrapporter, från dåvarande Statens institut för byggnadsforskning¹ respektive SABO².

Åtgärderna behöver ej stödjas med statliga lån och bidrag, eftersom pay-offtiden aldrig överstiger 3 år. Svårigheten ligger i att det är svårt att få till ett paradigmskifte. Bromsklossarna finns primärt hos myndigheter och tekniska högskolor och sekundärt bland fastighetsägarna, som inte finner något stöd hos etablerade professionella kontakter.

Varje byggnad är unik. Energianvändningen är beroende av byggnadens storlek och form, dess täthet och utförandet av byggnadskonstruktionen. Vind- och solförhållanden spelar in, liksom hur fastigheten sköts och vilka vanor de boende har i fråga om varmvatten, vädring, inomhustemperatur etc.

I min handbok "Spara Energi" visar jag hur man tar hänsyn till varje enskild fastighets förutsättningar för energianvändning. Bokens centrala instrument utgörs av "mallen" för beräkning av optimal energianvändningsnivå. Det är en handberäkningsmetod, som innehåller några förenklingar, men i huvudsak är ingenjörstekniskt riktig. Klimatskärsareor och volymer beräknas exakt. Uppskattning av aktuellt U-värde görs med hjälp av tillgängliga uppgifter om byggnadskonstruktionen.

SABO har gjort en utvärdering av 15 olika datorprogram och jämfört resultatet med min mall. Avvikelserna mellan slutresultaten ligger inom "felmarginalen", varför min metod ur kostnadssynpunkt blir vida överlägsen, 15 minuter kontra två dagars arbete med datorstöd, därför att ingångsdata blir så omfattande.

Ifylld ger mallen förutom svar på optimal energianvändningsnivå, även E_{MAX} , optimal värmepumpsdimensionering, förinställningsvärden vid injustering av värmesystemet enligt lågflödesmetoden etc. Verklig energianvändning jämförs med optimal nivå. Med tillgängliga fakta från besiktning på platsen inser man lätt vad som måste åtgärdas.

EU-ansökan

Mitt senaste "halmstrå" till att bryta isen var en EU-ansökan inom SAVE-programmets ram. Europa skulle nog vara intresserat av mina kunskaper?

I korthet gick min ansökan ut på att uppdatera min handbok med ett nytt kapitel om miljökonsekvensbeskrivning, översätta den till engelska och genomföra ett pilotprojekt i Westminster i London. Total budget 100 000 Euro med bidrag på 50 % under projekt titeln "LEAD – less energy by adjustment and development".

Av bilaga 1 framgår i koncentrat hur ansökan behandlats. Jag fick inga pengar därför att det var ett kommersiellt projekt. De 8 projekt som samtidigt beviljades stöd med 1 124 756 Euro har det inte varit möjligt att få ta del av. Ej heller har det presenterats några slutrapporter. Så vitt jag kan förstå skulle de 8 projekt som beviljats stöd ha kunnat läsa sig till kunskaperna i min handbok!

Jag frågar mig – för vem sker forskningen? Är det en sysselsättningsapparat för administratörerna själva och/eller det fåtal forskare, som ställer upp på att verifiera irrelevanta teorier?

Noter

¹ Christer Hjalmarsson: Jämförelse av uppmätt och beräknad energiförbrukning i flerbostadshus. Statens Institut för byggnadsforskning, forskningsrapport TN:10.

² Bengt Johnsson: Ideal energiförbrukning i flerbostadshus. SABO-rapport.

Åre 1997.12.09

Bilaga 1

Europeiska Ombudsmannen
1, avenue du President Robert Schuman
BP 403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Ert diarienummer 1086-1997.

Jag vill komplettera mitt klagomål om administrativt missförhållande bl.a. av anledningen att jag nu erhållit svar på mitt brev av 1997.10.12. till Europeiska kommissionen. Svaret bifogas. Jag har dessutom varit i kontakt med min handläggare i Bryssel Peter Dyrberg den 3 ds. Dyrberg lovade att höra av sig senast under förra veckan med som han hoppades ett positivt besked om att jag skulle få ta del av de åtta begärda handlingarna. Tyvärr har jag inte hört någonting varför jag känner mig nödsakad att skriva detta brev i alla fall.

Efter att ha erhållit detta svar ser jag ännu allvarigare på Europeiska kommissionens handläggning av min ansökan. Jag gör därför en kort beskrivning över hur handläggningen av ansökan gått till.

- Jag har överhuvudtaget inte fått en förfrågan om någonting under utvärderingen av inkomna ansökningshandlingar.
- Jag har ännu inte fått ett officiellt besked om att min ansökan inte beviljats stöd.
- När jag i början av september 1997 tar kontakt med Randall Bowie i Bryssel får jag klart för mig att jag med all säkerhet inte får något stöd eftersom mitt projekt är för "kommersiellt".
- Vid ett möte på NUTEK i Stockholm den 20 okt 1997 får jag slutgiltigt klart för mig vad "kommersiellt" innebär i dessa sammanhang. Projekt som är så bra att de kan leva på egna kommersiella villkor beviljas ej stöd. Detta framstår mycket klart när ett totalt meningslöst solvärmeprojekt i Gårdsten i Göteborg beviljats en massa stöd inom ThermieB-programmet för att det annars inte skulle ha varit möjligt att genomföra projektet med strikta ekonomiska krav. Detta är ett totalt förslösande av EU-medel eftersom resultatet av "forskningen" inte kommer att komma andra projekt tillgodo eftersom det endast blir engångsprojekt, som genomföres tack vare att ekonomiska realiteter sätts ur spel.
- Den 13 nov 1997 ringde Randall Bowie upp mig med anledning av mitt brev av den 12 okt. Han föreslog att jag skulle söka igen. Jag förklarade att jag f n inte var intresserad av detta. Jag ville bara ta del av de andra åtta projektens ansökningshandlingar för att bilda mig en egen uppfattning om utvärderingen har gjorts professionellt. Bowie förklarade då att det inte skulle vara något problem att få fram handlingarna genom Sveriges representant i SAVE-kommittén, Tea Allopaeus Sandberg. Hon skulle ju ändå med all säkerhet slänga dem i papperskorgen. Bowie skulle se till att Allopaeus Sandberg skulle skicka handlingarna till mig.

- I stället för att få de åtta handlingarna fick jag brevet från Patrick Lambert, daterat den 20 nov 1997. Nu har Europeiska kommissionen kommit på att i Calls for Proposals står det "Information given to the Community relating to a proposal application or the contract will be treated as confidential". Så bra för byråkraterna i Bryssel att ha detta att krypa bakom. Det underlättar ju utvärderingen av alla ansökningshandlingar eftersom trovärdigheten ej kan ifrågasättas. Om representanterna i SAVE-kommittén håller samma låga klass som Sveriges, Tea Allopaeus Sandberg, ger jag inte någonting för kommitténs trovärdighet. Sandberg är ekonom och har ingen som helst aning om vad tekniken handlar om. För övrigt har Boverket i brev av den 9 sept 1997 på ett förtjänstfullt sätt motiverat varför Sandberg skall förmå kommissionen att ompröva sitt beslut. Brevet bifogas.
- **Men** jag vill dessutom upplysa om att inför ansökan i apr 1997 har NUTEK distribuerat åtskilliga ansökningshandlingar från många länder i Europa, som beviljats "forskningspengar". Då var det uppenbart inte så hemligt.

Avslutningsvis vill jag att Europeiska kommissionen skall ta sig en funderare på vad man håller på med. Skall man stödja hemlig forskning som inte är kommersiell? **Nej!** Forskningen skall inriktas på att stödja projekt som bevisar att enkel teknik, som är ekonomiskt försvarbar snarast sprids till alla medlemsländer så att vi kan minska emissionerna från vår nödvändiga energikonsumtion. Men jag har ingen större förhoppning om att sunt förnuft skall bli ledstjärnan i Europeiska kommissionens arbete när jag nu vet att man skall satsa 95 miljarder ECU på solceller och förnyelsebara energikällor. Vi kan ju effektivisera energianvändningen i befintlig bebyggelse i Sverige med lönsamma åtgärder, alltså ej NUTEKs fönsterbyten, med 30 %. Varför skulle det inte gå i Europa? Ej producerad energi är det i särklass mest miljövänliga!

Med vänliga hälsningar

Hans Lönn

c.c. Allopaeus Sandberg, NUTEK
Bengt Lindström, Boverket
Randall Bowie, EU-kommissionen

1997-09-09

Byggavdelningen
Bengt Lindström/ys
0455-53266

NUTEK
Tea Allopeus-Sandberg
117 86 STOCKHOLM

LEAD-projektet

Hans Lönn har informerat oss om att hans ansökan om EU-bidrag till att publicera hans bok i en engelsk och bearbetad översättning preliminärt inte kommer att beviljas. Enligt vår uppfattning vore det värdefullt om en bearbetning av boken kunde ske mot bakgrund av att energifrågorna nu blir alltmer aktuella igen, dels genom Sveriges egen energipolitik men dels även beroende på EU. Jag tänker då särskilt på CO₂-direktivet, där bl a energideklaration av byggnader ingår. Det är min mening att Hans Lönn's bok "Spara energi" utgör en utmärkt grund för just sådana energideklarationer förutom övrig värdefull information om energihushållning m m. Det vore tacknämligt om Du kunde påverka ansvariga vid ditt besök i Bryssel att ompröva ansökan från Hans Lönn.

Med vänlig hälsning

A small, square image showing a handwritten signature in black ink, which appears to be "BL" or similar initials.

Bengt Lindström

Postadress/ Postal address	Besöksadress/ Office address	Telefon (växel)/ Telephone (switchboard)	Huvudtelefon/ Telecopier	Postgiro/ Postal account
Box 534 s-371 23 KARLSKRONA SWEDEN	Drottninggatan 18	0455-530 00 +46 455-530 00	0455-531 00 +46 455-531 00	95 41 16-0